

EUROOPAN PARLAMENTTI

2004

2009

Ympäristön, kansanterveyden ja elintarvikkeiden turvallisuuden valiokunta

VÄLIAIKAINEN
2005/0244(COD)

2.5.2006

*****I**

MIETINTÖLUONNOS

ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi perfluoro-oktaanisulfonaattien markkinoille saattamisen ja käytön rajoituksista
(neuvoston direktiivin 76/769/ETY muutos)
(KOM(2005)0618 – C6-0418/2005 – 2005/0244(COD))

Ympäristön, kansanterveyden ja elintarvikkeiden turvallisuuden valiokunta

Esittelijä: Carl Schlyter

Lainsäädäntömenettelyistä käytettävät symbolit

- * Kuulemismenettely
yksinkertainen enemmistö
- **I Yhteistoimintamenettely (ensimmäinen käsittely)
yksinkertainen enemmistö
- **II Yhteistoimintamenettely (toinen käsittely)
*yksinkertainen enemmistö yhteisen kannan hyväksymiseksi
parlamentin jäsenten enemmistö yhteisen kannan hylkäämiseksi tai
tarkistamiseksi*
- *** Hyväksyntämenettely
*parlamentin jäsenten enemmistö lukuun ottamatta EY-sopimuksen 105, 107,
161 ja 300 artiklassa ja EU-sopimuksen 7 artiklassa tarkoitettuja tapauksia*
- ***I Yhteispäätösmenettely (ensimmäinen käsittely)
yksinkertainen enemmistö
- ***II Yhteispäätösmenettely (toinen käsittely)
*yksinkertainen enemmistö yhteisen kannan hyväksymiseksi
parlamentin jäsenten enemmistö yhteisen kannan hylkäämiseksi tai
tarkistamiseksi*
- ***III Yhteispäätösmenettely (kolmas käsittely)
yksinkertainen enemmistö yhteisen tekstin hyväksymiseksi

(Ilmoitettu menettely perustuu komission esittämään oikeusperustaan.)

Tarkistukset säädösehdotukseen

Parlamentin tarkistukset merkitään ***lihavoidulla kursivilla***. Pelkkää *kursivointia* käytetään kiinnittämään asiasta vastaavien yksiköiden huomio sellaisiin säädösehdotuksen osiin, jotka ehdotetaan korjattavaksi lopullisessa tekstissä (esimerkiksi selvästi virheelliset tai kyseisestä kieliversiosta pois jääneet kohdat). Korjausehdotusten hyväksymisestä päättävät asiasta vastaavat yksiköt.

SISÄLTÖ

Sivu

LUONNOS EUROOPAN PARLAMENTIN LAINSÄÄDÄNTÖPÄÄTÖSLAUSELMAKSI.5	
PERUSTELUT.....	16

LUONNOS EUROOPAN PARLAMENTIN LAINSÄÄDÄNTÖPÄÄTÖSLAUSELMAKSI

ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi perfluoro-oktaanisulfonaattien markkinoille saattamisen ja käytön rajoituksista (neuvoston direktiivin 76/769/ETY muutos)
(KOM(2005)0618 – C6-0418/2005 – 2005/0244(COD))

(Yhteispäätösmenettely: ensimmäinen käsittely)

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon komission ehdotuksen Euroopan parlamentille ja neuvostolle (KOM(2005)0618)¹,
 - ottaa huomioon EY:n perustamissopimuksen 251 artiklan 2 kohdan ja 95 artiklan, joiden mukaisesti komissio on antanut ehdotuksen Euroopan parlamentille (C6-0418/2005),
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 51 artiklan,
 - ottaa huomioon ympäristön, kansanterveyden ja elintarvikkeiden turvallisuuden valiokunnan mietinnön (A6-0000/2006),
1. hyväksyy komission ehdotuksen sellaisena kuin se on tarkistettuna;
 2. pyytää komissiota antamaan asian uudelleen Euroopan parlamentin käsiteltäväksi, jos se aikoo tehdä tähän ehdotukseen huomattavia muutoksia tai korvata sen toisella ehdotuksella;
 3. kehottaa puhemiestä välittämään parlamentin kannan neuvostolle ja komissiolle.

Komission teksti

Parlamentin tarkistukset

Tarkistus 1 OTSIKKO

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi perfluoro-oktaanisulfonaattien markkinoille saattamisen ja käytön rajoituksista (neuvoston direktiivin 76/769/ETY muutos)

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi perfluoro-oktaanisulfonaattien **ja perfluoro-oktaanihapon** markkinoille saattamisen ja käytön rajoituksista (neuvoston direktiivin 76/769/ETY muutos)

Perustelu

USA:n ympäristöviraston mukaan perfluoro-oktaanihappo ja sen suolat ovat rakenteeltaan

¹ EUVL C. / Ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä.

vertailukelpoisia perfluoro-oktaanisulfonaattien kanssa. Vuonna 2002 tehdyssä tutkimuksessa ilmeni systeemisen toksisuuden ja karsinogeenisuuden mahdollisuus, ja veritutkimuksissa koko väestön laajamittaista altistumista pidettiin todennäköisenä. Useissa tutkimuksissa on osoitettu, että perfluoro-oktaanihappo ja sen suolat jäävät ympäristöön eivätkä hajoa luonnossa. Perfluoro-oktaanihappo varastoituu myös ihmisiin eikä poistu aineenvaihdunnan yhteydessä, ja sen puoliintumisaika on useita vuosia. Direktiivillä olisi siksi rajoitettava perfluoro-oktaanihappoa ja sen suoloja.

Tarkistus 2

JOHDANTO-OSAN 1 KAPPALE

(1) OECD:n vaaranarviointi on tehty heinäkuuhun 2002 mennessä käytettävissä olleiden tietojen perusteella. Arvioinnin päätelmänä oli, että **perfluoro-oktaanisulfonaattien (PFOS) mahdollisesti aiheuttamat vaarat** antavat aiheutta huoleen.

(1) OECD:n vaaranarviointi on tehty heinäkuuhun 2002 mennessä käytettävissä olleiden tietojen perusteella. Arvioinnin päätelmänä oli, että **perfluoro-oktaanisulfonaatit (PFOS) ovat hitaasti hajoavia, biokertyviä ja nisäkkäille myrkyllisiä, ja siksi** antavat aiheutta huoleen.

Perustelu

OECD:n riskiarvioinnin yhteydessä ilmoitetut PFOS:n tärkeimmät ominaisuudet olisi mainittava.

Tarkistus 3

JOHDANTO-OSAN 1 A KAPPALE (uusi)

(1 a) Perfluoro-oktaanihappo (PFOA) ja sen suolat ovat rakenteeltaan vertailukelpoisia perfluoro-oktaanisulfonaattien kanssa. Tutkimuksissa on ilmennyt systeemisen toksisuuden ja karsinogeenisuuden mahdollisuus, ja veriseurantatutkimuksissa koko väestön laajamittaista altistumista pidettiin todennäköisenä. PFOA ja sen suolat jäävät ympäristöön eivätkä hajoa luonnossa. PFOA varastoituu myös ihmisiin eikä poistu aineenvaihdunnan yhteydessä, ja sen puoliintumisaika on useita vuosia.

Perustelu

Koska PFOA ja PFOS ovat samankaltaisia, PFOA olisi myös otettava direktiivin piiriin.

Tarkistus 4 JOHDANTO-OSAN 3 KAPPALE

(3) Terveys- ja ympäristöriskejä käsittelevää tiedekomiteaa (SCHER) on kuultu. Tiedekomitean kannan mukaan PFOS:n aiheuttamien vaarojen tieteellistä arviointia on tarpeen jatkaa, mutta se katsoi myös, että toimenpiteet vaarojen vähentämiseksi voivat osoittautua välttämättömiksi, jottei ainetta alettaisi käyttää uudelleen aikaisemmissa käyttökohteissa. SCHER:in mukaan PFOS:n käytön jatkaminen nykyisissä kriittisissä käyttökohteissa ilmailu ja puolijohdeteollisuudessa ja valokuvausalalla ei näytä aiheuttavan vaaraa ympäristölle tai ihmisten terveydelle, jos päästöt ympäristöön ja altistuminen työpaikoilla pidetään mahdollisimman pieninä. Sammutusvaahtojen osalta SCHER toteaa, että korvaavien aineiden terveys ja ympäristöriskit on arvioitava ennen lopullisen päätöksen tekemistä. Kromipinnoituksen osalta **olisi arvioitava toimenpiteitä päästöjen vähentämiseksi.**

(3) Terveys- ja ympäristöriskejä käsittelevää tiedekomiteaa (SCHER) on kuultu. ***Se totesi, että PFOS kuuluu erittäin hitaasti hajoavien, erittäin biokertyvien ja myrkyllisten aineiden luokituksen piiriin.*** Tiedekomitean kannan mukaan PFOS:n aiheuttamien vaarojen tieteellistä arviointia on tarpeen jatkaa, mutta se katsoi myös, että toimenpiteet vaarojen vähentämiseksi voivat osoittautua välttämättömiksi, jottei ainetta alettaisi käyttää uudelleen aikaisemmissa käyttökohteissa. SCHER:in mukaan PFOS:n käytön jatkaminen nykyisissä kriittisissä käyttökohteissa ilmailu ja puolijohdeteollisuudessa ja valokuvausalalla ei näytä aiheuttavan vaaraa ympäristölle tai ihmisten terveydelle, jos päästöt ympäristöön ja altistuminen työpaikoilla pidetään mahdollisimman pieninä. Sammutusvaahtojen osalta SCHER toteaa, että korvaavien aineiden terveys ja ympäristöriskit on arvioitava ennen lopullisen päätöksen tekemistä. Kromipinnoituksen osalta ***SCHER katsoo, että pinnoitusalan päästöjä olisi vähennettävä.***

Perustelu

Tiedekomitean mukaan PFOS:n hitaasti hajoavat, biokertyvät ja myrkylliset ominaisuudet olisi ilmoitettava. SCHER:n lausuntoa kromipinnoituksesta on tulkittava oikein.

Tarkistus 5
JOHDANTO-OSAN 3 A KAPPALE (uusi)

(3 a) PFOS ja PFOA täyttävät vaarallisten aineiden luokitukseen vaadittavat kriteerit, joista säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2000/60/EY, annettu 23 lokakuuta 2000, yhteisön vesipolitiikan puiteista¹. Kyseisen direktiivin mukaan Euroopan parlamenttia ja neuvostoa vaaditaan hyväksymään erityisiä toimia veden pilaantumisen torjumiseksi. Keskeisimpien vaarallisten aineiden suhteen näillä toimilla on pyrittävä tahallisten ja tahattomien päästöjen ja vuotojen asteittaiseen lopettamiseen. Tällaisten toimien soveltaminen PFOS:n ja PFOA:n on aiheellista.

¹EYVL L 327, 22.12.2000, s. 1. Direktiivi muutettuna päätöksellä 2455/2001/EY (EYVL L 331, 15.12.2001, s. 1.)

Perustelu

PFOS ja PFOA täyttävät selvästi vesipolitiikan puitedirektiivissä esitetyt vaarallisten aineiden kriteerit. Vaikka niitä ei vielä ole lisätty keskeisimpien vaarallisten aineiden luetteloon, yhteisön olisi kuitenkin kohdeltava niitä samoin kuin keskeisimpiä vaarallisia aineita.

Tarkistus 6
JOHDANTO-OSAN 4 KAPPALE

(4) Terveiden ja ympäristön suojelemiseksi **näyttää** sen vuoksi **tarpeelliselta** rajoittaa PFOS:n markkinoille saattamista ja käyttöä. **Suurin osa altistumisriskeistä kuuluisi ehdotetun direktiivin soveltamisalaan. Muut vähäiset PFOS:n käyttötarkoitukset eivät näytä aiheuttavan vaaraa, ja ne voidaan toistaiseksi jättää rajoitusten ulkopuolelle. Näiden käyttötarkoitusten tutkimusta jatketaan, ja niille tehdään erillinen vaikutusten arviointi.**

(4) Terveiden ja ympäristön suojelemiseksi **on** sen vuoksi **tarpeellista** rajoittaa PFOS:n **ja PFOA:n** markkinoille saattamista ja käyttöä **tahallisten ja tahattomien päästöjen ja vuotojen asteittaiseksi lopettamiseksi. Tarvittaessa rajoituksen ulkopuolelle olisi jätettävä olennaisen tärkeät käyttötarkoitukset, joille ei ole vielä olemassa vaihtoehtoja. Asiaa on tarkasteltava määriteltävän ajanjakson jälkeen uudestaan. Poikkeuksia olennaisen tärkeille käyttötarkoituksille olisi myönnettävä**

käytettäväksi ainoastaan valvotuissa ja suljetuissa järjestelmissä.

Perustelu

Myös PFOA:n käyttöä olisi rajoitettava. Rajoitusten ohjenuorana olisi käytettävä vesipolitiikan puitedirektiivin tavoitetta tahallisten ja tahattomien päästöjen ja vuotojen asteittaisesta lopettamisesta.

Tarkistus 7

JOHDANTO-OSAN 5 KAPPALE

(5) Myös PFOS:ia sisältäviin **tuotteisiin** olisi sovellettava rajoituksia ympäristön suojelemiseksi. Tämän direktiivin mukaisia rajoituksia olisi sovellettava vain uusiin tuotteisiin – ei jo käytössä tai käytettyjen tavaroiden markkinoilla oleviin tuotteisiin.

(5) Myös PFOS:ia **ja PFOA:ta** sisältäviin **tavaroihin** olisi sovellettava rajoituksia ympäristön suojelemiseksi. Tämän direktiivin mukaisia rajoituksia olisi sovellettava vain uusiin tuotteisiin – ei jo käytössä tai käytettyjen tavaroiden markkinoilla oleviin tuotteisiin.

Perustelu

Direktiivissä olisi käytettävä direktiivin 76/769/ETY ja tulevan REACH-lainsäädännön mukaista asiaankuuluvaa terminologiaa. Termi "tuote" on yleisluonteinen ja voi viitata aineeseen, valmisteeseen tai tavararaan. Tämän määräyksen on kuitenkin määrä viitata tavararaan, jotka määritellään yhteisön kemikaalilainsäädännössä, ja siksi termi "tuote" olisi korvattava termillä "tavara".

Tarkistus 8

JOHDANTO-OSAN 5 A KAPPALE (uusi)

(5 a) Koska PFOS ja PFOA sisältävät riskejä, jäsenvaltioiden olisi perustettava luettelo PFOS:n ja PFOA:n käyttötarkoituksista sellaisenaan tai valmisteissa ja tuotteissa ja ryhtymään tarvittaviin toimiin luetteloon kuuluvien tuotteiden tahallisten tai tahattomien päästöjen ja vuotojen lopettamiseksi PFOS:n ja PFOA:n osalta.

Perustelu

PFOS tuotiin markkinoille 70-luvulla. Vuonna 2000 EU:n alueella käytettiin noin 500 tonnia PFOS-aineita. Nykyisin käyttö on pudonnut noin 12 tonniin vuodessa. Niin kutsutut aiemmat käyttötarkoitukset ovat kuitenkin olemassa todellisuudessa, ja ne muodostavat ehkä

suurimman päästöjen lähteen. Jotta näistä tuotteista peräisin oleva PFOS ei pääsisi ympäristöön, jäsenvaltioiden olisi perustettava luettelot kaikista tuotteista, jotka sisältävät PFOS-aineita ja ryhdyttävä tarpeellisiin toimiin PFOS-aineita sisältävistä tuotteista ei olisi päästöjä ympäristöön. Tällaiseen luetteloon olisi sisällyttävä myös tuotteet, jotka sisältävät PFOA-aineita.

Tarkistus 9

LIITE, TAULUKKO, OIKEA SARAKE, 1 KOHTA

Liite I, XX kohta (direktiivi 76/769/ETY)

(1) Ei saa saattaa markkinoille eikä käyttää aineena tai ainesosana valmisteissa **0,1 painoprocentin** tai sen ylittävänä pitoisuuksina.

(1) Ei saa saattaa markkinoille eikä käyttää aineena tai ainesosana valmisteissa **0,001 painoprocentin** tai sen ylittävänä pitoisuuksina.

Perustelu

SCHER toteaa, että tuoreen OECD:n tutkimuksen mukaan PFOS-aineita on tuotteissa pitoisuuksina, jotka vaihtelevat 0.001 prosentista 50 prosenttiin. Koska PFOS-aineita käytetään ominaisuuksiensa vuoksi alle 0,1 prosentin pitoisuuksina, samansuuruista hallinnollista alarajaa ei ole aiheellista käyttää tässä tapauksessa. Jotta rajoitus olisi tehokas, alarajaa on alennettava 0,001 prosenttiin.

Tarkistus 10

LIITE, TAULUKKO, OIKEA SARAKE, 2 KOHTA

Liite I, XX kohta (direktiivi 76/769/ETY)

(2) Ei saa saattaa markkinoille **tuotteissa** tai niiden osissa **0,1 painoprocentin** tai sen ylittävänä pitoisuuksina.

(2) Ei saa saattaa markkinoille **valmisteissa** tai niiden osissa **0,001 painoprocentin** tai sen ylittävänä pitoisuuksina **yhtenäisestä materiaalista, jota ei voida mekaanisesti erotella eri materiaaleiksi.**

Perustelu

Oikea termi on valmiste eikä tuote.

SCHER toteaa, että tuoreen OECD:n tutkimuksen mukaan PFOS-aineita on tuotteissa pitoisuuksina, jotka vaihtelevat 0.001 prosentista 50 prosenttiin. Koska PFOS-aineita käytetään ominaisuuksiensa vuoksi alle 0,1 prosentin pitoisuuksina, samansuuruista hallinnollista alarajaa ei ole aiheellista käyttää tässä tapauksessa. Jotta rajoitus olisi tehokas, alarajaa on alennettava 0,001 prosenttiin. Sähkölaitteissa ja elektroniikassa olevia tiettyjä vaarallisia aineita koskevien rajoitusten mukaisesti alarajan olisi viitattava yhtenäiseen materiaaliin.

Tarkistus 11
LIITE, TAULUKKO, OIKEA SARAKE, 3 KOHTA, 1 LUETELMAKOHTA
Liite I, XX kohta (direktiivi 76/769/ETY)

- fotoresisteihin tai
fotolitografiaprosesseissa käytettäviin
heijastuksenestopinnoitteisiin

- fotoresisteihin tai
fotolitografiaprosesseissa käytettäviin
heijastuksenestopinnoitteisiin. ...*saakka* *,
*jos niitä käytetään valvotuissa ja
suljetuissa järjestelmissä komission
direktiivin 2001/59/EY¹ mukaisesti.*

**Neljä vuotta direktiivin voimaantulosta.*

*¹ Komission direktiivi 2001/59/EY,
annettu 6 päivänä elokuuta 2001,
vaarallisten aineiden luokitusta,
pakkaamista ja merkintöjä koskevien
lakien, asetusten ja hallinnollisten
määräysten lähentämisestä annetun
neuvoston direktiivin 67/548/ETY
mukauttamisesta tekniikan kehitykseen
kahdennenkymmenennenkahdeksannen
kerran (EYVL L 225, 21.8.2001, s. 1)..*

Perustelu

Ison-Britannian toimivaltaisen viranomaisen riskien vähentämistä koskevan strategian mukaan PFOS:n korvaaminen fotolitografiaprosessissa kestäisi vähintään kolmesta neljään vuotta. Siksi on järkevää asettaa selkeä aikataulu tämän käyttötarkoituksen lopettamiseksi asteittain. Aikarajoitteista poikkeusta voidaan jatkaa, jos turvallisempia vaihtoehtoja ei ole tarjolla (ks. tarkistus 17). Poikkeus olisi myönnettävä ainoastaan silloin, kun tällaiset käyttötarkoitukset tapahtuvat direktiivin 2001/59 mukaisissa valvotuissa ja suljetuissa järjestelmissä.

Tarkistus 12
LIITE, TAULUKKO, OIKEA SARAKE, 3 KOHTA, 2 LUETELMAKOHTA
Liite I, XX kohta (direktiivi 76/769/ETY)

- filmien, paperien tai painolaattojen
teollisiin valokuvauspinnoitteisiin

(b) filmien, paperien tai painolaattojen
teollisiin valokuvauspinnoitteisiin
... *saakka* *,

**Neljä vuotta direktiivin voimaantulon
jälkeen.*

Perustelu

Ison-Britannian toimivaltaisen viranomaisen tilaaman riskien vähentämistä koskevan strategian mukaan yli 80 prosenttia PFOS:n käyttötarkoituksista on jo korvattu turvallisemmilla aineilla. Koska digitaaliseen valokuvaukseen siirtyminen on muuttanut teknologiaa, on syytä olettaa, että loput käyttötarkoitukset voidaan korvata neljän vuoden kuluessa.

Tarkistus 13

LIITE, TAULUKKO, OIKEA SARAKE, 3 KOHTA, 3 LUETELMAKOHTA
Liite I, XX kohta (direktiivi 76/769/ETY)

- kromipinnoituksen sumunestoaineisiin Poistetaan.

Perustelu

PFOS-aineita käytetään seuraavissa sovelluksissa: koristetarkoituksiin tehtävät kromipinnoitteet, kromipinnoitteet ja muovipinnoitteet. Pinnoitealalla käytettävät PFOS-aineet vastaavat ylivoimaisesti kaikkein suurimmista päästöistä. SCHER kannattaa rajoituksia. Koristepinnoitteet voidaan korvata käyttämällä Cr(VI):n sijast Cr (III)-aineita, jolloin alkukustannusten jälkeen saadaan merkittäviä säästöjä toimintakustannuksissa. Sumunestoaineisiin tarvittava käyttö ja muovipinnoitteet voidaan korvata mekaanisella sumunestovaihtoehdoilla ja paremmalla tuuletuksella. Kromipinnoitteita koskevalle poikkeukselle ei ole olemassa perusteita.

Tarkistus 14

LIITE, TAULUKKO, OIKEA SARAKE, 3 KOHTA, 4 LUETELMAKOHTA
Liite I, XX kohta (direktiivi 76/769/ETY)

- ilmailun hydraulinesteisiin - ilmailun hydraulinesteisiin ... saakka *

***Kymmenen vuotta direktiivin voimaantulosta.**

Perustelu

Tällä hetkellä PFOS-aineiden käyttämiselle hydraulinesteissä ei ole olemassa vaihtoehtoja. Uuden hydraulinesteen käyttöönotto liikenneelentokoneille on yleensä kestänyt noin 10 vuotta suunnitelma-asteelta kaupalliseen valmistukseen. Siksi tälle käytöstä poistamiselle on syytä varata noin 10 vuoden siirtymäaika, jotta vaihtoehtojen kehittämiseksi jää aikaa. Aikarajoitteista poikkeusta voidaan jatkaa, jos turvallisempia vaihtoehtoja ei ole saatavilla (ks. tarkistus 7).

Tarkistus 15
LIITE, TAULUKKO, OIKEA SARAKE, 3 KOHTA, 5 LUETELMAKOHTA
Liite I, XX kohta (direktiivi 76/769/ETY)

- sammutusvaahtoihin

Poistetaan.

Perustelu

Sammutusvaahtoihin käytettävät PFOS-aineet ovat ylivoimaisesti suurin PFOS-tuotteiden osio. PFOS-aineita ei enää käytetä sammutusvaahtojen valmistuksessa. Saatavilla on jo turvallisempia organohalogeenittomia vaihtoehtoja. Kansallista kieltoa koskevan kuulemisen yhteydessä Ison-Britannia palomiesjärjestöt vaativat PFOS-aineiden välitöntä käyttökieltoa ja turvallista hävittämistä. Koska PFOS-aineilla on erittäin vaarallisia ominaisuuksia, jäljellä olevia varastoja ei saa käyttää ympäristön ja terveyden kustannuksella, kun turvallisempiakin vaihtoehtoja on olemassa.

Tarkistus 16
LIITE, TAULUKKO, OIKEA SARAKE, 3 KOHTA, 6 LUETELMAKOHTA
Liite I, XX kohta (direktiivi 76/769/ETY)

**- hallittuihin suljettuihin järjestelmiin,
joista ympäristöön pääsevän PFOS:n
määrä on pienempi kuin 1µg/kg ja alle
0,1 painoprosenttia järjestelmässä
käytettävän PFOS:n määrästä.**

Poistetaan.

Perustelu

Komission ehdotuksessa annetut tiedot hallituista suljetuista järjestelmistä sallisivat päästöt ja ovat siten ristiriidassa hallitun suljetun järjestelmän käsitteen kanssa. Tällaista poikkeusta etenkin määrittelemättömässä yleisessä muodossa ei voida hyväksyä, ja siksi se on poistettava.

Tarkistus 17
LIITE, TAULUKKO, OIKEA SARAKE, 3 A KOHTA (uusi)
Liite I, XX kohta (direktiivi 76/769/ETY)

(3 a) Poikkeuksia 3 a ja c kohtien mukaisesti voidaan jatkaa rajoitetun ajan, jos valmistajat voivat osoittaa pyrkineensä kaikkiin keinoihin kehittämään turvallisempia vaihtoehtoja tai vaihtoehtoisia prosesseja, ja jos turvallisempia vaihtoehtoja tai vaihtoehtoisia prosesseja ei ole vielä saatavilla.

Perustelu

Fotolitografiaa ja ilmailun hydraulineiteitä koskevia poikkeuksia pitäisi voida jatkaa, jos valmistajat voivat todistaa, etteivät ne onnistuneet kehittämään turvallisempia vaihtoehtoja tai vaihtoehtoisia prosesseja kaikista pyrkimyksistään huolimatta. Tällaista jatkoa ei kuitenkaan voida myöntää teollisille valokuvapinnoitteille, sillä vaihtoehto on jo suurelta osin valmiina.

Tarkistus 18

LIITE, TAULUKKO, OIKEA SARAKE, 3 B KOHTA (uusi)
Liite I, XX kohta (direktiivi 76/769/ETY)

(3 b) Jäsenvaltioiden on perustettava luettelo PFOS:n käyttötarkoituksista sellaisenaan, tuotteissa tai valmisteissa. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimet tahallisten tai tahattomien PFOS-päästöjen ja -vuotojen eliminoimiseksi luetteloiduista tuotteista.

Perustelu

Koska ainoastaan direktiivin 76/769/ETY liite otetaan mukaan REACH-direktiiviin, kaikki poistamiseen liittyvät määräykset on sisällytettävä liitteeseen.

PFOS tuotiin markkinoille 70-luvulla. Vuonna 2000 EU:n alueella käytettiin noin 500 tonnia PFOS-aineita. Nykyisin käyttö on pudonnut noin 12 tonniin vuodessa. Niin kutsutut aiemmat käyttötarkoitukset ovat kuitenkin olemassa todellisuudessa, ja ne muodostavat ehkä suurimman päästöjen lähteen. Jotta näistä tuotteista peräisin oleva PFOS ei pääsisi ympäristöön, jäsenvaltioiden olisi perustettava luettelot kaikista tuotteista, jotka sisältävät PFOS-aineita ja ryhdyttävä tarpeellisiin toimiin, jotta PFOS-aineita sisältävistä tuotteista ei aiheutuisi päästöjä ympäristöön.

Tarkistus 19

LIITE, TAULUKKO, UUSI KOHTA
Liite I, XX a kohta (uusi) (direktiivi 76/769/ETY)

vasen sarake:

***”[XXa] Perfluoro-oktaanihappo
C₇F₁₅COX (X=OH, metallisuola, halidi-
amidi ja muita johdannaisia, polymeerit
mukaan luettuna)***

oikea sarake:

***1) Markkinoille saattaminen tai käyttö
kielletty valmisteiden ainoana aineena tai***

ainesosana 0,001 massaprosentin tai sitä suurempina pitoisuuksina ...^() jälkeen.*

2) Markkinoille saattaminen tai käyttö kielletty tuotteina tai niiden ainesosana 0,001 massaprosentin tai sitä suurempina pitoisuuksina homogeenisessa materiaalissa, jota ei voi erottaa mekaanisesti eri osiin...^{} jälkeen.*

3) Valmistajat voivat pyytää vapautusta 1 ja 2 kohtien soveltamisesta ennen ...^{**}. Erivapaus myönnetään tapauskohtaisesti olennaisen tärkeisiin käyttötarkoituksiin, jos valmistajat voivat osoittaa yrittäneensä kaikin keinoin kehittää turvallisempia vaihtoehtoja tai vaihtoehtoisia prosesseja ja jos turvallisempia vaihtoehtoja tai vaihtoehtoisia prosesseja ei ole vielä saatavilla.

4) Jäsenvaltioiden on perustettava luettelo PFOA:n käyttötarkoituksista sellaisenaan tai valmisteissa ja tuotteissa ja ryhtymään tarvittaviin toimiin luetteloon kuuluvien tuotteiden tahallisten tai tahattomien päästöjen ja vuotojen lopettamiseksi PFOA:n osalta.”

** Kolme vuotta direktiivin voimaantulon jälkeen.*

*** 18 kuukautta direktiivin voimaantulon jälkeen.*

Perustelu

USA:n ympäristöviraston mukaan perfluoro-oktaanihappo (PFOA) ja sen suolat ovat rakenteeltaan vertailukelpoisia perfluoro-oktaanisulfonaattien kanssa. PFOA on hitaasti hajoava, biokertyvä ja myrkyllinen ja väestön altistuminen on laajamittaista. Rajoituksia ei voi siis lykätä pitempään. Ehdotetussa mekanismissa teollisuus voi pyytää ajallisesti rajoitettuja vapautuksia olennaisen tärkeille käyttötarkoituksille, joille ei ole löydetty vaihtoehtoja. Jäsenvaltioiden olisi perustettava luettelot kaikista tuotteista, jotka sisältävät PFOA:ta ja ryhdyttävä tarvittaviin toimiin, joilla estetään PFOA-päästöt näistä tuotteista ympäristöön.

PERUSTELUT

”Kaikki tieteellinen työ on keskeneräistä, olipa se sitten havainnoivaa tai kokeilevaa. Kaikki tieteellinen työ kumoutuu tai muuttuu tietämyksen edistyessä. Tämä ei kuitenkaan anna meille vapautta olla ottamatta huomioon meillä jo olevaa tietämystä tai lykkäämään toimia, joita tietämys näyttäisi edellyttävän tietyllä hetkellä.”

Sir Austin Bradford Hill, Proceedings of the Royal Society of Medicine, 1965

Johdanto

Useimmat meistä ovat tietoisia kloorikemiaan liittyvistä ongelmista. Kloorikemian alaan kuuluvat useat ympäristön kannalta tuhoisat aineet, kuten DDT, PCB-yhdisteet ja CFC-yhdisteet. Vaikka näiden aineiden ongelmat tulivat yleiseen tietoisuuteen 60-luvulla Rachel Clarkin kirjan "Hiljainen kevät" myötä, niistä eroon pääseminen 80- ja 90-luvulla kesti vuosikymmeniä. Mutta koska ne ovat hitaasti hajoavia, ne ovat vielä keskuudessamme pilaamassa ympäristöämme, ravintoketjua ja elimistöämme ja vahingoittamassa otsonikerrosta ja edesauttamassa ilmastonmuutosta. Monien mielestä tällainen teollinen kemia on jo menneen talven lumia.

Komission ehdotuksen aiheena olevat perfluoro-oktaanisulfonaatit (PFOS) edustavat suhteellisen uutta *perfluorattujen yhdisteiden* luokkaa. Ne ovat esimerkki siitä, miten hallitsemattomat kokeilut hitaasti hajoavien kemikaalien kanssa ovat jatkuneet, vaikka kloorin kokemuksista on tiedetty liiankin hyvin.

PFOS edustaa kaksinkertaista epäonnistumista; nykyinen kemikaalilainsäädäntö ei ole kyennyt suojelemaan ihmisten terveyttä, eikä menneisyyden virheistä ole opittu.

Perfluoratut yhdisteet ja kemikaalilainsäädännön epäonnistuminen

Perfluorattuja yhdisteitä on vakautensa ja hylkivyytensä vuoksi käytetty lukemattomissa sovelluksissa niin kulutustavaroissa kuin teollisissa sovelluksissakin. Luultavasti parhaiten ne tunnetaan materiaaleina tai tuotemerkeinä, kuten Teflon tai Gore-Tex. PFOS on 3M-yhtiön valmistaman ja kankaiden suoja-aineena käytettävän Scotchguardin keskeinen ainesosa.

Terveys- ja ympäristöriskejä käsittelevän tiedekomitean (SCHER) mukaan PFOS on erittäin hitaasti hajoava, erittäin biokertyvä ja myrkyllinen. 70-luvulta lähtien valmistettu PFOS on nykyisin erittäin yleinen saastuttava aine, jota on löydetty laajalti eri eläinlajeista kaikkialla maailmassa - jääkarhuista albatrosseihin ja pohjoisnavalta Polynesiaan. Se on yleinen saastuttava aine myös ihmisen elimistössä: lähes jokainen meistä kantaa PFOS-yhdisteitä elimistössään. WWF:n vuonna 2004 suorittamassa verianalyysitutkimuksessa tutkittiin 47 henkilöä 17 eri maasta - mukana oli myös 39 Euroopan parlamentin jäsentä - ja PFOS-yhdisteitä ja kuutta muuta perfluorattua yhdistettä löydettiin jokaisen testatun elimistöstä.

Maailmanlaajuinen markkinajohtaja 3M lopetti vapaaehtoisesti PFOS:n tuotannon vuonna 2000 juuri siksi, että PFOS-pitoisuuksia oli löydetty niin monista lajeista ja myös ihmisistä. Myös huolestuttavat toksikologiset tiedot vaikuttivat päätökseen.

PFOS:n käyttö oli toisin sanoen sääntelemätöntä vuosikymmenien ajan, kunnes peruuttamattomia vahinkoja oli aiheutunut: hitaasti hajoava, erittäin biokertyvä ja myrkyllinen aine oli saastuttanut koko maailman.

Perfluoratut yhdisteet ja kyvyttömyys oppia virheistä

Fluori on yksi kolmesta halogeenista. Kaksi muuta ovat bromi ja kloori. Niillä kaikilla on tiettyjä ominaisuuksia. Ne ovat kaikki erittäin herkästi reagoivia, mutta jos ne yhdistetään hiiliatomiin, molekyylistä tulee hitaammin hajoava ja monissa tapauksissa myös biokertyvä ja myrkyllinen. Hiilen ja fluorin kytkös on itse asiassa orgaanisen kemian kaikkein vakain kytkös, minkä ansiosta tietyt perfluoratut yhdisteet, kuten PFOS, ovat käytännössä mahdottomia rikkoa.

Olisi naiivia otaksua, että kemianteollisuus olisi ottanut opikseen kloorattujen orgaanisten yhdisteiden aiheuttamien valtavien ympäristötuhojen jälkeen, ja se pysyisi loitolla bromattujen ja fluorattujen orgaanisten yhdisteiden kemiasta. Valitettavasti kemianteollisuus vasta käynnisti perfluorattujen yhdisteiden tuotannon 70-luvulla, kun tärkeimpiä kloorattuja yhdisteitä poistettiin käytöstä.

Lainsäätäjät jälkijunassa

On tavallista, että lainsäätäjät ovat jälkijunassa ja rajoittavat aineiden käyttöä vasta, kun niiden käytöstä ollaan luopumassa. PFOS:n tapauksessa myöhästyminen vietiin kuitenkin äärimmilleen. Maailmanlaajuinen markkinajohtaja ymmärsi, että PFOS oli muodostumassa liian riskialttiiksi ja lopetti siksi sen tuotannon vuonna 2000, yli 20 vuoden tuotannon jälkeen. Ison-Britannian toimivaltaiset viranomaiset seurasivat esimerkkiä EU:ssa ja ilmoittivat useimpien jäljellä olevien käyttötarkoitusten kansallisesta lopettamisesta vuonna 2004. Komissio sai lainsäädäntöehdotuksen aikaan vasta vuoden 2005 lopulla. Ison-Britannian käyttökiellosta poiketen komissio ehdottaa vain aiempien käyttötarkoitusten - joita ei enää ole olemassa - rajoittamista, ja kaikki jäljellä olevat nykyiset käyttötarkoitukset saisivat rajoittamattoman vapautuksen.

Ja vaikka 3M lopetti myös rakenteeltaan PFOS:n kaltaisen perfluoro-oktaanihapon (PFOA) tuotannon, ja USA:n ympäristövirasto jatkaa sen loputonta tutkimista, komissio ei edes sisällytä sitä ehdotukseensa.

Esittelijä ehdottaa seuraavia muutoksia komission ehdotuksen vahvistamiseksi:

- 1) **Käytöstä poistamisen alarajaa alennettava:** SCHER toteaa, että PFOS-kemikaaleja on tuotteissa pitoisuuksina, jotka ovat 0,001 prosentin ja 50 prosentin välillä. Komission ehdottama normaali hallinnollinen alaraja 0,1 prosenttia ei siis ole käyttökelpoinen PFOS:n tapauksessa. Rajoituksen tehon varmistamiseksi alarajaa on alennettava 0,001 prosenttiin.

2) Kolmen poikkeuksen poistaminen:

- a. Kromipinnoitus: SCHER:n mukaan kromipinnoitteissa käytettävät PFOS-aineet vastaavat ylivoimaisesti kaikkein suurimmista ympäristöpäästöistä. Tietyissä kromisovelluksissa PFOS voidaan korvata käyttämällä Cr(VI):n sijast Cr(III)-aineita, jolloin saadaan merkittäviä kustannussäästöjä. Muissa sovelluksissa PFOS voidaan korvata mekaanisella sumunestovaihtoehdoilla ja paremmalla tuuletuksella. Kromipinnoitteita koskevalle poikkeukselle ei ole olemassa perusteita.
- b. Sammutusvaahdot: Sammutusvaahtoihin käytettävät PFOS-aineet ovat ylivoimaisesti suurin PFOS-tuotteiden osio. PFOS-aineita ei enää käytetä sammutusvaahtojen valmistuksessa. Saatavilla on jo turvallisempia organohalogeenittomia vaihtoehtoja. Koska PFOS-aineilla on erittäin vaarallisia ominaisuuksia, jäljellä olevia varastoja ei saa käyttää, kun turvallisempiakin vaihtoehtoja on olemassa.
- c. Hallitut suljetut järjestelmät: Komission ehdotuksessa annetut määritelmät hallitusta suljetusta järjestelmästä mahdollistaisivat päästöt, mikä olisi hallitun suljetun järjestelmän käsitteen vastaista. Tällaista poikkeusta ei voida hyväksyä ainakaan täsmentämättömässä yleisessä muodossaan.

3) Kolmen jäljellä olevan poikkeuksen aikarajat ja kahta sovellusta koskevan poikkeuksen pidentäminen : Käytöstä poistamiseen liittyviä poikkeuksia pitäisi myöntää vain rajoitetuksi ajanjaksoksi vaihtoehtojen löytämisen kannustamiseksi. Aikarajojen olisi oltava tapauskohtaisia. Kahden sovelluksen osalta on perusteltua pidentää aikarajaa, jos valmistajat voivat osoittaa pyrkineensä kaikin keinoin kehittämään turvallisempia vaihtoehtoja tai turvallisempia prosesseja ja jos turvallisempia vaihtoehtoja tai turvallisempia prosesseja ei vielä ole saatavilla.

- a. Fotolitografia : PFOS:n korvaaminen fotolitografiaprosessissa kestäisi tutkimusten mukaan vähintään kolmesta neljään vuotta. Siksi on järkevää asettaa neljän vuoden aikaraja tämän käyttötarkoituksen lopettamiseksi asteittain. Aikarajoitteista poikkeusta voidaan jatkaa edellä mainitulla tavalla. Poikkeus olisi myönnettävä ainoastaan silloin, kun tällaiset käyttötarkoitukset tapahtuvat yhteisön kemikaalilainsäädännön mukaisissa hallituissa ja suljetuissa järjestelmissä
- b. Teolliset valokuvauspinnoitteet: Yli 80 prosenttia PFOS:n käyttötarkoituksista tällä alalla on jo korvattu turvallisemmilla aineilla. Koska digitaaliseen valokuvaukseen siirtyminen on muuttanut teknologiaa, on syytä olettaa, että loput käyttötarkoitukset voidaan korvata neljän vuoden kuluessa.
- c. Ilmailun hydraulinesteet : Tällä hetkellä PFOS-aineiden käyttämiselle hydraulinesteissä ei ole olemassa vaihtoehtoja. Uuden hydraulinesteen käyttöönotto liikennelentokoneille on yleensä kestänyt noin 10 vuotta suunnitelma-asteelta kaupalliseen valmistukseen. Siksi tälle käytöstä poistamiselle on syytä varata noin 10 vuoden siirtymäaika, jotta vaihtoehtojen kehittämiseksi jää aikaa. Aikarajoitteista poikkeusta voidaan jatkaa (ks. edellä).

4) Luettelo käytössä olevista PFOS-tuotteista : Koska PFOS:n tuotanto romahti vuoden 2000 jälkeen, niin kutsutut aiemmat käyttötarkoitukset muodostavat todellisuudessa ehkä suurimman päästöjen lähteen. Jotta näistä tuotteista peräisin

oleva PFOS ei pääsisi ympäristöön, jäsenvaltioiden olisi perustettava luettelot kaikista tuotteista, jotka sisältävät PFOS-aineita ja ryhdyttävä tarpeellisiin toimiin, jotta PFOS-aineita sisältävistä tuotteista ei aiheutuisi päästöjä ympäristöön.

- 5) **Myös PFOA on poistettava käytöstä** : Perfluoro-oktaanihappo (PFOA) ja sen suolat ovat rakenteeltaan vertailukelpoisia PFOS:n kanssa. Vuonna 2002 tehdyssä USA:n ympäristöviraston tutkimuksessa ilmeni systeemisen toksisuuden ja karsinogeenisuuden mahdollisuus, ja veritutkimuksissa koko väestön laajamittaista altistumista pidettiin todennäköisenä. Useissa tutkimuksissa on osoitettu, että PFOA ja sen suolat ovat erittäin hitaasti hajoavia sekä ympäristössä että elimistössä. Direktiivillä olisi siksi poistettava PFOA ja sen suolat käytöstä kolmen vuoden kuluessa direktiivin voimaantulosta. Valmistajat voivat 18 kuukauden aikana pyytää poikkeusta olennaisen tärkeitä käyttötarkoituksia varten, jos ne voivat osoittaa pyrkinensä kaikin keinoin kehittämään turvallisempia vaihtoehtoja tai vaihtoehtoisia prosesseja, ja jos turvallisempia vaihtoehtoja tai vaihtoehtoisia prosesseja ei ole vielä saatavilla. PFOS-yhdisteiden tapaan jäsenvaltioiden olisi perustettava luettelot kaikista tuotteista, jotka sisältävät PFOA-aineita ja ryhdyttävä tarpeellisiin toimiin, jotta PFOS-aineita sisältävistä tuotteista ei aiheutuisi päästöjä ympäristöön.

Lopuksi

Markkinoilla on satoja perfluorattuja yhdisteitä. Niitä käytetään erityisten ominaisuuksiensa vuoksi, ja niissä ilmenee ainakin joitakin PFOS:n ja PFOA:n vaarallisista ominaisuuksista. Esittelijällä ei ole kykyä eikä tilaisuutta sisällyttää näitä aineita tämän direktiivin soveltamisalaan, etenkin kun uusi kemikaalialan lainsäädäntö REACH on tuloillaan. Esittelijä pelkää kuitenkin, että ilman täsmällisiä vastatoimia useimpien perfluorattujen yhdisteiden vähäinen määrä ja REACH-lainsäädäntöön liittyvät poliittiset kompromissit estävät vielä pitkään REACH:ia suojelemasta ihmisten terveyttä ja ympäristöä muita perfluorattuja yhdisteitä vastaan.